

Nr 399

Av herr Lundberg, om inrättande av en professur i barnkirurgi vid Uppsala universitet och en professur i plastikkirurgi vid Göteborgs universitet.

Under en följd av år har bl. a. i motioner och inom sjukvården förelegat ett starkt behov av en vidgad forskning samt praktisk tillämpning av vad barnkirurgin och en utbyggd plastikkirurgisk verksamhet tillför vår sjukvård. Då det gäller barnkirurgin har frågan om inrättande av en professur i barnkirurgi vid Akademiska sjukhuset i Uppsala, med docenten Gunnar Grotte som första innehavare, samt frågan om en utbyggnad av plastikkirurgin genom att Sveriges andra professur i ämnet skall tillkomma i Göteborg, med docenten Bengt Johansson som första innehavare, aktualiserats.

De som sysslat med praktisk sjukvård eller som huvudmän mött det ständigt växande behovet av en snabb och vidgad forskning och utbildning inom dessa avsnitt av sjukvården vet att inom dessa områden finns stora bristbehov som inom ett tekniskt föränderligt samhälle ständigt kommer att öka.

Då det gäller en professur i barnkirurgi i Uppsala med docent Gunnar Grotte som första innehavare, är han som läkare en inom barnkirurgin mycket framstående både forskare och praktisk utövare. En utförligare redogörelse för barnkirurgins läge, behov, betydelse samt docent Grottes omfattande och betydelsefulla insatser inom barnkirurgin lämnades bl. a. i motion 1968: 4 i andra kammaren, till vilken jag ber att få hänvisa. Det är nästan oförklarligt att så litet intresse och vilja till att återföra dessa olyckliga barn till att i stort få leva ett normalt liv kommit till uttryck bland myndigheterna. Det förefaller som dessa barn, som i de flesta fall skulle kunna räddas från att leva sitt liv i en sjuksäng och vilka oftast är avstängda från sin omgivning, skulle vara en sorts »samhällets olycksbarn» som skall glömmas och inte bli hjälpta. Om inte vetenskap och läkarresurser ställs till förfogande och ges tillräckliga resurser till att fortsätta sitt utomordentligt betydelsefulla arbete, kommer vi ingen vart, trots att vi blir upprörda över tillvarons nyckfullhet i fråga om sjukdom och missbildningar. Vi har ännu ingen professur i barnkirurgi i vårt land, och myndigheterna har tydligen ännu ej uppmärksammat de missbildade barnens tragiska öden för dem själva, föräldrar och samhälle, deras lidanden, som ofta skulle kunna vara onödiga, samt de kostnader som den outbyggda forskningen och vården kostar såväl den enskilda som samhället.

Barnkirurgin är en av hörnpelarna i barnsjukvården, och den har världen över undergått en betydande utveckling. Självständiga specialiteter har på olika håll utbyggts till gagn för undervisning och forskning. I dag saknar vi i Sverige någon professur och anknytning till de medicinska fakulteterna som är av största betydelse.

Barnkirurgi är en preventiv sjukvård. Målet för de flesta kirurgiska ingrepp torde vara att så tidigt som möjligt kunna korrigera en missbildning eller en sjukdom i ett organ för att förhindra en nedsättande sjukdom och även förhindra irreparabla skador. Den barnkirurgiska forskningen har under de senaste decennierna givit utomordentligt goda och för barnet bestående resultat.

Plastikkirurgins utveckling och betydelse i fråga om missbildningar, trafikolyckor, brännskador har inneburit att plastikkirurgin fått allt större betydelse i vårt land. Professor Tord Skoog, Uppsala, har utfört ett utomordentligt pionjärbete på detta område av grundläggande betydelse för vetenskap och praktisk sjukvård. Han tillhör våra främsta forskare och operatörer och har fått en internationell uppskattning och uppmärksamhet ute i världen som varit till heder för både vårt land och vår sjukvård.

Tyvärr är en professur otillräcklig om vi över huvud skall kunna bibehålla och ytterligare utbygga denna viktiga verksamhet. Den som haft möjlighet att följa en del av den operativa verksamheten för exempelvis gomsador, skall- och brännskador, olycksfalls- och andra skador i svensk industri, skogsnäringen, explosions- och sprängskador m. m. i dagens samhälle och sett vad som i såväl fred som i ofärd drabbar människor vet att plastikkirurgins betydelse och nödvändighet ständigt växer.

En utbyggnad av plastikkirurgin med en professur vid Göteborgs universitet är självklart icke tillräcklig, men en professur där, med docent Bengt Johansson, vilken har en dokumenterad professorskompetens i plastikkirurgins ämnes- och sjukvårdsområde, innebär en betydelsefull utbyggnad. Kompetensen och sjukvårdsbehovet framgår även av motion 1969: 517 i andra kammaren. En utbyggnad med en professur är ur olika synpunkter nödvändig och borde redan tidigare ha varit en realitet.

Trots att barnkirurgins såväl som plastikkirurgins utbyggnad ur alla synpunkter, inte minst från sjukvårds- och ekonomisk synpunkt, redan borde förstärkts genom flera professurer, har detta varken i universitetskanslers-ämbetet eller propositionen medtagits i den uppgjorda förteckningen eller tidsangivelsen.

I en tidskrift säges: »Det är dyrt att bevara Sveriges natur»; speciellt blir det dyrt efter den hänsynslösa förstöring av naturen utan skydd som människor fått utföra. Med samma rätt, och än starkare, kan man säga att det är dyrt och hänsynslöst att låta barn födas, av vilka en del sedan döms till att av sitt handikapp leva sitt liv i en bortglömd tillvaro på ett

sjukhus eller inrättning, trots att vi vet att de flesta av dessa olyckliga barn skulle kunnat få leva ett fullt normalt liv, om vi satsat en del av vårt överflöd till forskning, undervisning och sjukvård.

Både inom barnkirurgin och plastikkirurgin ställs vi inför problem i nu-såväl som framtid där vi genom underlåtenhetssynder skapar oförskyllt lidande för både barn och vuxna. Vi skapar även samhälls- och ekonomiska problem av en storleksordning som det skulle vara ansvarslöst att icke söka att förebygga eller hindra.

Med hänvisning till det ovan anförda hemställs,

att riksdagen måtte besluta

att vid Uppsala universitet från den 1 juli 1970 inrätta en professur i barnkirurgi och att till första innehavare av tjänsten utse överläkaren i barnkirurgi vid Akademiska sjukhuset, docent Gunnar Grotte, samt

att vid Göteborgs universitet från 1 juli 1970 inrätta en professur i plastikkirurgi, med docent Bengt Johansson som första innehavare av tjänsten.

Stockholm den 26 januari 1970

John Lundberg (s)
